

לשוננו לעם

עורכים: א' אברונין, מ' אזרחי וי' פרץ

מתוך

כרך א, חוברת ד, תש"ו

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

גוגמאות הבאי

בנוגע לכפילות של מספרים יש להעיר, שלפעמים היא מטשטשת את הכונה. למשל: "אלפי אלפים" יכול להיות בטוי של כפילות, כלומר אלפים רבים (אבל פחות ממיליון), ויכול גם להיות הרבוי של "אלף אלפים", כלומר מיליונים, ולא תמיד מחזור הענין לקורא עד כדי לדעת, למה התכוון הכותב. משום זה אין להשתמש ללא הבחנה בסגנון המנופח של "אלפי אלפים" ו"רבי רבבות", השכיח מאד בע"תונות.

וגרוע מזה, שבהשפעת הכפילות של מספרים דומים משתמשים בצדופי מספרים לא דומים, אשר תכנם הוא לשון הבאי ממש. הנה דוגמאות (באחד העתונים): שאי פתו לכבוד ולנצחון החריבה ערים ומדינות, השמה חייהם של רבבות מיליונים בני אדם (רבבה אחת של מיליונים היא 10,000,000,000 כלומר 10 מיליארדים, ובר בי דב יודע שבכל העולם מגיע מספר בני

אדם לשני מיליארדים בקירוב); שם :
הורדה זו עלתה למין האדם בענויי דורות
ובחבובי אלפי רבבות שנים (אלף אחד של
רבבות הוא 10 מיליונים, ולפי דעת אנשי
המדע הופיע האדם השכלי על פני האדמה
רק לפני כמה עשרות אלפים שנה); שם:
הורו לי ולא לפי רבבות (יהודים החיים בא"י)
כמונו, התועים בדרכי החיים; שם: אומה
שלמה על כל רבבות מיליוני הנפשות שבה
(היש אומה בעולם המונה אפילו רבבה
אחת של מיליונים?); שם: דברי הרהב
שלהם עושים להם כנפים על גבי אלפי
רבבות כתבי עתנו.

הדוגמאות שהובאו כאן הן מלפני כמה
שנים, אבל גם בעתונות של עכשיו מצויים
צרופי הבאי כאלה של מספרים. ואין לה-
ביא ראיה משני מקומות שבתורה: (ברא'
כד, ס) את היי לאלפי רבבה; (במד' י' לו)
רבבות אלפי ישראל — משום שבמקומות
אלה אין המלה רבבה באה כשם מספר,
אלא בהוראת כמות מרובה (עי' בפירוש
"דאב"ע על הפסוק האחרון וגם במדוניה).
לא כן בזמננו, שהמלה רבבה הוראתה מקו-
בלת כמספר של עשרה אלפים. ובוודאי, שאין
להגזים ולומר דבבות מיליונים.

מלבד גוזמאות על ידי צרופי מספרים
מצויים בעתונים גוזמאות מספריות סתם,
כגון (שם): רעיונות כאלה וכאלה על ארץ
ישראל וישראל הולכים ומקיפים את כל
ספרות ישראל מזמן כתבי הקודש עד
ימינו אלה; דור דור, מאות וא לפי
דורות החזיקו ברעיונות אלו. ע"כ. היו-
דע הכותב מה הוא סתם? כמה דורות עברו
אפילו מאברהם אבינו ועד ימינו? אף אם
נחשוב דור רק ל-25 שנה, לא עברו

מאותו זמן יותר מ-160 דור. וכאן אצל
סופרנו מונה כבר ספרות ישראל אלפי
דורות. או גוזמה זו (שם): אלפי דורות
נלחם האדם.

וכאן המקום להגדרה היפה, שרש"י
(חולין צ' ע"ב) נותן ל"לשון הבאי": לשון
הדיוט, שאינו מדקדק בדבריו ומוציא מפיו
דבר שאינו, ולא שיתכון לשקר, אלא לא דק.
